

A Kúria vizsgálja a megismételt büntetőpereket

Budapest, 2012. október 14., vasárnap (MTI) - A Kúria vizsgálja a büntetőügyekben született ítéletek hatályon kívül helyezésének gyakorlatát, így megtörténhet a többi között a móri bankrablás aktájának áttekintése is - mondta Bencze Mátyás egyetemi docens egy, a Kúrián a napokban tartott háttérbeszélgetésen.

A szakember közölte: egy ítélet megsemmisítése és az addigi bírósági eljárás megismétlése több okból is megtörténhet, hiszen a jogállami büntetőeljárásnak fontos garanciális eleme, hogy bírói hiba esetén legyen lehetőség korrekcióra. Ugyanakkor egy új eljárás lefolytatása sok pénzt, energiát emészt fel, és az igazság kiderülésének esélye is rohamosan csökken az idő múlásával, ezért törekedni kell arra, hogy ez minél ritkábban forduljon elő.

A legfelsőbb bírói fórumon elméleti szakemberekből és gyakorló, illetve nyugdíjas bírákból tavasszal létrejött munkacsoport feladata, hogy a 2007 és 2009 között hatályon kívül helyezett, és már lezárult ügyekből mind az öt ítéletlábról 50-et, továbbá minden, a Legfelsőbb Bíróságon ez idő alatt hatályon kívül helyezett ügyet, összesen mintegy 300-350-et megvizsgáljon.

Bencze Mátyás kifejtette: "ez a vizsgálat a felelősségről szól." Arról, hogy mennyire körültekintően, precízen folytatta le az alsóbb fokú bíróság az eljárást, a bizonyítást, miként indokolta meg ítéletét. Továbbá, hogy a felsőbb bíróság valóban csak indokolt esetekben dobtat-e vissza az ügyet, vagy időnként inkább csak szabadulni akart az ügytől, a döntés felelősségétől vagy az ítélet

korrekciójával járó munkától - közölte.

Az elsőfokú eljárásokban előforduló hiba, hogy csorbát szenved az ártatlanság vélelmének alapelve, amely szerint nem a vádlottat terheli a kötelezettség, hogy bizonyítsa saját ártatlanságát, hanem a hatóságnak kell bizonyítania a megvádolt bűnösségét. Nem mindig érvényesül maradéktalanul a bírósági eljárás közvetlenségének elve sem, amely szerint a bírónak - amennyire csak lehet - közvetlenül kell meggyőződnie a bizonyítékokról, tanúvallomás esetén például közvetlen benyomásokat is kell szereznie a tanúról, annak szavahihetőségéről, és nem hagyatkozhat az évekkel korábban a rendőrségen felvett nyomozati iratokra. Az alsóbb fokú bíróságok vonatkozásában tisztázni kell azt is, hogy milyen, mennyire részletező indoklás várható el az ítélet meghozatalakor - mondta az egyetemi szakember.

Ugyanakkor a vizsgálat célja az is, hogy feltárják a felsőbb bíróságok hatályon kívül helyezési gyakorlatát, különös tekintettel arra, hogy vajon mindig csak olyan ügyekben nyúlnak-e ehhez a végső korrekciós eszközhöz, amelyekben másképp, például a felsőbb szinten történő megváltoztatással már nem érhető el a büntetőeljárás célja, és az alsóbb fokon elkövetett hiba valóban olyan súlyos-e, hogy az eljárás megismétlése az egyetlen megoldás.

Hasonló vizsgálat legutóbb a nyolcvanas években volt, amikor az Igazságügyi Minisztérium nyolc megyében és a fővárosban vizsgálta a hatályon kívül helyezések gyakorlatát. Erre a rendszerváltás óta a szaktárcának nincs lehetősége.

Ezúttal minden nagyobb, a vizsgálati időszakba eső jelentős tárgyi súlyú és fokozott közérdeklődésre számot tartó ügy részletes vizsgálata megtörténik, így várhatóan a

nyolc halálos áldozatot követelő móri bankrablás büntetőperét is áttekinti a munkacsoport.

Évtizedekkel ezelőtt az összes eljárás 4 százalékában fordult elő hatályon kívül helyezés, és ez az arány általában ma is hasonló lehet, ugyanakkor a közérdeklődésre számot tartó, a média által is figyelemmel kísért ügyekben sejthetően magasabb - mondta a háttérbeszélgetésen Erdei Árpád büntetőjogász professzor, az Alkotmánybíróság korábbi elnökhelyettese, a munkacsoport tagja.

Hozzátette: jogászörökben terjedő pletyka, hogy egyes felsőbb bíróságokon, egyes tanácsoknál előfordul, hogy bár el kellett, el lehetett volna dönteni az ügyet, nem akarták. Esetenként másodfokon ahelyett, hogy elvégeznék a szükséges és lehetséges korrekciókat, a döntés felelősségét elhárítva inkább visszaadják az alsóbb fokú bíróságnak az ügyet, nézzék meg még egyszer, abból baj nem lehet. Holott, ha indokolatlanul nyúlnak ehhez a megoldáshoz, az sok kárt okoz.

Hatályon kívül helyezések mindig lesznek, hiszen csak az nem hibázik, akik nem dolgozik, ahol azonban felszaporodnak a működési zavarok, ott valószínűleg már rendszerhibáról van szó, amit fel kell tárni és orvosolni kell - mondta a szakember.

Erdei Árpád hangsúlyozta: bírókat nem fog "kipécézni" a vizsgálat, szankció fel sem merülhet, nem is ez a cél. Nem is fognak "csontvázak a szekrényben maradni", de ha hibát talál a munkacsoport, amellet nem megy el szóttanul. Az a fontos, hogy a tendenciákat felmérjék, hogy területenként világosan kirajzolódjon: az alsóbb fokú bíróságok hibás eljárása vagy a felsőbb bíróság döntésképtelensége vezetett-e a hatályon kívül helyezéshez.

A munkacsoport a tanulságok levonása után javaslatokat tehet majd a Kúriának arra, hogy saját eszközeivel korrigálja, egységesítse a joggyakorlatot, de megtörténhet az is, hogy felvetik a szaktárcánál a büntetőeljárás törvény pontosításának lehetőségét. A vizsgálati eredmény várhatóan a jövő év elejére készül el.

bja \ bãm \ gry

MTI 2012. október 14., vasárnap 11:00